

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Planas „REPowerEU““

(COM(2022) 230 final)

ir

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl „REPowerEU“ skyriaus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, taip pat iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1060, Reglamentas (ES) 2021/2115, Direktyva 2003/87/EB ir Sprendimas (ES) 2015/1814

(COM(2022) 231 final – 2022/0164(COD))

(2022/C 486/25)

Pranešėjai: **Stefan BACK**

Thomas KATTNIG

Lutz RIBBE

Prašymas pateikti nuomonę	Europos Parlamentas, 2022 6 6 Europos Vadovų Taryba, 2022 6 3 Europos Komisija, 2022 6 28
Reglamentavimo pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsnis; Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 194 straipsnio 2 dalis
Plenarinės asamblėjos sprendimas	2022 9 21
Atsakingas skyrius	Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius
Priimta skyriuje	2022 9 7
Priimta plenarinėje sesijoje	2022 9 21
Plenarinė sesija Nr.	572
Balsavimo rezultatai	
(už / prieš / susilaikė)	220 / 01 / 07

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. Prieš pradėdamas gilintis į plano „REPowerEU“ turinį, EESRK, kaip pilietinės visuomenės, kurią nepagrįstai palietė dabartinis staigus kainų augimas, atstovas, pabrėžia, kad daugelio problemų, kurias dabar reikia spręsti, būtų buvę galima išvengti arba bent jau turėti mažiau, jei priklausomybė nuo energijos importo būtų buvusi sumažinta, kaip pastaraisiais metais siūlė Komisija. EESRK primena, kad 2014 m. Europos energetinio saugumo strategijoje ir 2015 m. energetikos sąjungos strategijoje buvo konstatuota, kad ES tebėra pažeidžiama išorės sukrėtimams energetikos srityje ir raginta nacionalinio ir ES lygmens politikos formuotojus aiškiai pasakyti piliečiams, kokiais sprendimais galima sumažinti mūsų priklausomybę nuo tam tikrų kuro rūšių, energijos tiekėjų ir tiekimo maršrutų. Tačiau dauguma politikų ir didelė dalis mūsų visuomenės buvo apakinti pigių iškastinių išteklių pasiūlos ir nesiėmė jokių atsargumo priemonių. Tai, ką matome dabar, yra šio aplaidumo pasekmė. EESRK apgailestauja, kad turėjo kilti karas Ukrainoje ir po to sutrikti Rusijos energijos tiekimas, kad būtų atkreiptas dėmesys į šią bazinę energetikos saugumo problemą ir kad būtų aktyvuotos plane „REPowerEU“ pasiūlytos priemonės, kuriomis užtikrinamas nepriklausomumas nuo Rusijos energijos importo.

1.2. EESRK palankiai vertina plano „REPowerEU“ tikslą panaikinti ES priklausomybę nuo Rusijos dujų ir naftos tiekimo ir pritaria keturių ramsčių požiūriui, pagal kurį daugiausia dėmesio skiriama energijos taupymui, dujų importo diversifikavimui, iškastinio kuro pakeitimui spartinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą ir finansuojant sprendimus. EESRK atkreipia dėmesį į skirtumą tarp trumpalaikių ir vidutinės trukmės priemonių.

1.3. EESRK pabrėžia, kad reikia užtikrinti tiekimo saugumą „kuo prienamesne“ kaina tiek vartotojams, tiek pramonei, ir pažymi, kad energijos tiekimas, kuris iš esmės priklausytų nuo Europos atsinaujinančiosios energijos ir mažai anglies dioksido kiekio išskiriančių energijos šaltinių, labai prisidėtų prie priimtino energetinio saugumo.

1.4. Šiuo požiūriu EESRK atkreipia dėmesį į paramos galimybes, kurias suteikia planuojamas Socialinis klimato fondas, ir į gaires dėl laikinosios valstybės pagalbos krizės atveju įmonėms. Turi būti siekiama sudaryti palankesnes sąlygas pertvarkai.

1.5. EESRK laikosi nuomonės, kad Plane numatytos pastangos turi būti laikomos pakankamomis, atsižvelgiant į skubaus sprendimo reikalaujančią tiekimo padėtį, todėl pritaria, kad reikia lankstumo pereinamuoju laikotarpiu naudojant iškastinį ir mažo anglies dioksido pėdsako kurą, anglį ir branduolinę energiją. Šis laikotarpis turi būti kuo trumpesnis, jo metu neturi atsirasti naujų priklausomybių ir neturi būti pakenkta pastangoms kuo greičiau, ne vėliau kaip iki 2050 m., pasiekti poveikio klimatui neutralumą, atsižvelgiant į tai, kad branduolinės energijos statuso klausimas išlieka atviras ir šiuo metu paliktas spręsti kiekvienai valstybei narei.

1.6. Atsižvelgdamas į padėties skubumą ir nenumatytų Rusijos energijos tiekimo sutrikimų riziką, EESRK teikia didelę reikšmę priemonėms, kurias galima įgyvendinti vienu kartu, visų pirma labai dideliame energijos taupyme, kuris būtų remiamas partnerystės susitarimais ir iš anksto įgyvendinant naujas iniciatyvas. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad neradus reikiamų sprendimų, dėl dabartinės krizės ekonominių ir socialinių padarinių derinio demokratinė sistema gali patirti spaudimą.

1.7. EESRK pritaria pasiūlymui iki 2030 m. padidinti energijos vartojimo efektyvumo tikslą nuo 9 proc., kaip siūloma Pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinyje, iki 14 proc., ir bendroms pastangoms iki 2030 m. suvartoti 30 proc. mažiau dujų. EESRK taip pat palankiai vertina neseniai priimtą Tarybos reglamentą dėl suderinto 15 proc. dujų vartojimo mažinimo 2022–2023 m. žiemą ir pabrėžia, kad taupymo pajėgumai valstybėse narėse skiriasi. Tai, kad naujais pasiūlymais siekiama didesnio tikslo, taip pat rodo, kad būtent karo Ukrainoje sukelta padėtis paskatino ES būti ambicingesne. EESRK ypač remia ankstyvas energijos taupymo priemones (pvz., energijos taupymą per atskirus vartotojus), kurias Komisija pradėjo taikyti bendradarbiaudama su Tarptautine energetikos agentūra (TEA), į rinką orientuotas priemones (pvz., atvirkštinių aukcionų) ir reagavimo į paklausą priemonės.

1.8. EESRK taip pat ragina teisėkūros institucijas atsižvelgti į Komisijos prašymą į Pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinį įtraukti Plane jos pasiūlytą griežtesnį energijos taupymo tikslą, kad būtų sutaupyta laiko, kuris dabartinėmis aplinkybėmis yra labai svarbus.

1.9. Kalbant apie importo diversifikavimą, EESRK atkreipia dėmesį į perspektyvas, kurias teikia savanoriškas bendras pirkimas per ES energijos pirkimo platformą ir naujas energetikos partnerystes, kurias galima įgyvendinti iš karto. Vis dėlto EESRK ragina Komisiją, prieš sudarant partnerystes su nedemokratinėmis ar politiškai nestabiliomis šalimis, parengti geopolitinę energijos importo strategiją, taip pat atsižvelgiant į nepaprastą aplinkybes energijos ir klimato srityje.

1.10. EESRK remia atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalies ES energijos rūšių derinyje didinimą ir tvirtai pritaria Komisijos prašymui įtraukti Plane siūlomą 45 proc. dalį į Pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinį.

1.11. Norint pasiekti šiuos platesnio užmojo tikslus, daugelį technologijų reikės importuoti, nes ES nebeturi gamybos pajėgumų. Pavyzdžiui, saulės baterijų plokštės daugiausia importuojamos iš Kinijos. Taigi iškastinė energija priklauso ne tik nuo importo, bet ir nuo reikalingos įrangos. EESRK ragina visus politinius sprendimus priimančius asmenis plačiu mastu skatinti atsinaujinančiosios energijos įrangos, įskaitant baterines energijos kaupimą, gamybos objektų plėtrą Europoje. ES saulės energijos pramonės aljansas galėtų būti laikomas pirmuoju žingsniu.

1.12. Tačiau norint padidinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalį ES energijos rūšių derinyje, reikia didelių investicijų. Vis dėlto viešųjų investicijų į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo technologijų mokslinius tyrimus ir plėtrą dalis ES yra mažesnė nei kitose stipriausios ekonomikos šalyse, o tai kelia pavojų ES konkurencingumui pagrindinių ateities technologijų srityje. EESRK pažymi, kad žaliajai pertvarkai ir tiekimo saugumui užtikrinti reikia pakankamai tinkamo atsinaujinančiųjų energijos išteklių derinio, kad būtų galima sėkmingai atlikti elektrifikavimą ir gaminti vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, plėtoti energijos kaupimo technologijas ir visapusiškai išnaudoti skaitmenizacijos teikiamas galimybes. Todėl vis dar reikia daug investicijų į mokslinius tyrimus ir plėtrą.

1.13. EESRK pabrėžia pasiūlymų, susijusių su greitomis leidimų išdavimo atsinaujinančiųjų energijos išteklių projektams procedūromis ir tokiems projektams skirtų vadinamųjų tinkamų vietų apibrėžtimi, pridėtinę vertę. EESRK dar kartą pabrėžia rekomendacijų kuo anksčiau pradėti taikyti šiuos principus įgyvendinimo pridėtinę vertę.

1.14. Tokiomis aplinkybėmis EESRK atkreipia dėmesį į atsinaujinančiųjų energijos išteklių, įskaitant vandenilį, vidaus gamybos svarbą, tačiau taip pat pabrėžia, kad kai kurių prioritetinių atsinaujinančiųjų energijos išteklių, pavyzdžiui, vandenilio, gali būti neįmanoma iš karto gauti pakankamais kiekiais ir (arba) prieinamomis kainomis. Kad vidutinės trukmės laikotarpiu būtų galima atsisakyti 1.3 punkte nurodytų pereinamojo laikotarpio sprendimų, svarbu parengti Europos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo politiką, kuria ypatingas dėmesys būtų skiriamas sritims, kuriose sunku sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro (pramonės šakos, priklausančios nuo didelių šilumos pajėgumų, taip pat nuomininkai daugiabučiuose ir transportas). Jau esama tinkamų priemonių (pvz., sutartys dėl anglies dioksido kainų skirtumo ir kolektyvinis pasigamintos energijos vartojimas). Šias priemones reikia pradėti taikyti kiek galima greičiau, atsižvelgiant į socialinį poveikį ir būtinybę užtikrinti tarptautinį verslo konkurencingumą.

1.15. Kalbant apie atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtros galimybes, EESRK atkreipia dėmesį į pasigamintos energijos vartojimą, atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrųjų ir dalijimosi energija galimybes, kurios numatomos Plane, tačiau, deja, nepaaiškinama, kaip bus pašalintos atitinkamos kliūtys tokioms įmonėms.

1.16. EESRK taip pat pabrėžia nacionalinių elgesio modelių ir tradicijų, darančių įtaką pasirinkimams, susijusiems su tvariu energijos rūšių deriniu, svarbą. EESRK remia aktyvesnį turimų išteklių naudojimą plėtojant atsinaujinančiųjų išteklių energiją. Atsižvelgiant į skirtingus nacionalinius pasirinkimus, turėtų būti skatinamas įvairiapusiškumas, todėl turėtų būti naudojami įvairūs atsinaujinantieji ir mažo anglies dioksido pėdsako energijos ištekliai, kurie ekonominiu ir ekologiniu požiūriu atitiktų naują energetikos sistemą, visų pirma grindžiamą Europos energijos ištekliais. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad branduolinės energijos statusas iki šiol išlieka atviras ir šiuo metu yra paliktas spęsti kiekvienai valstybei narei.

1.17. EESRK sutinka, kad atsinaujinančiųjų išteklių energija, energijos kaupimas ir paskirstymo tinklai turėtų būti laikomi svarbiausiu viešuoju interesu, tačiau norėtų, kad būtų geriau paaiškintas konkretus to poveikis. Ankstesnėse nuomonėse EESRK jau atkreipė dėmesį į didelį elektromobilių, kaip „strateginių elektros energijos kaupiklių“, potencialą. Deja, Plane šis klausimas taip pat nenagrinėjamas.

1.18. Kalbant apie investicijas, EESRK pabrėžia, kad reikia daugiau dėmesio skirti galimam teigiamam poveikiui užimtumui ir regionų ekonomikai ir kad svarbu energetikos ir su klimatu susijusius aspektus susieti su socialine ir regionine sanglauda.

1.19. EESRK apgailestauja, kad Plane nepakankamai dėmesio skiriama viešojo finansavimo refinansavimui, kuris galėtų veikti kaip pradinis kapitalas privačioms investicijoms į energetinę nepriklausomybę pritraukti. Viena iš galimybių galėtų būti specialus mokestis, taikomas vadinamajam nenumatytam pelnui, gaunamam dėl didelių naftos ir dujų kainų. EESRK atkreipia dėmesį į jautrų tokios priemonės pobūdį, kadangi reikia vengti atgrasymo nuo investicijų į atsinaujinančiuosius ir mažo anglies dioksido kiekio energijos šaltinius.

1.20. Nors neseniai priimtas Tarybos reglamentas dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių ir prie jo pridėtas komunikatas „Sutaupytos dujos – saugu žiemą“ yra žingsnis tinkama linkme siekiant pagerinti pasirengimą krizėms, EESRK norėtų, kad būtų sukurta bendresnė krizių valdymo sistema, kuri padėtų įveikti tokio masto krizę, kokią dėl karo Ukrainoje šiuo metu patiria ES.

1.21. EESRK atkreipia dėmesį į neseniai Komisijos pirmininkės išsakytas pastabas dėl netinkamos dabartinės ES energijos rinkos struktūros ir būtinybės reformuoti elektros energijos rinką. EESRK palankiai vertina ketinimą išnagrinėti elektros energijos rinkos optimizavimo galimybes, tačiau pabrėžia, kad prieš teikiant bet kokią pasiūlymą turi būti atliktas išsamus poveikio vertinimas.

1.22. Planą, kuriam bet kuriuo atveju reikės didelių lėšų, bus labai sudėtinga finansuoti pagal dabartinę finansinę programą. Todėl EESRK pabrėžia, kad svarbu nustatyti subalansuoto biudžeto taisyklę investicijoms į socialinę ir ekologinę mūsų visuomenės elgseną ⁽¹⁾.

2. Nuomonės aplinkybės

2.1. Savo plane „REPowerEU“ ⁽²⁾ Europos Komisija siūlo išsamų politikos priemonių rinkinį, kuriuo siekiama sumažinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro, spartinant perėjimą prie švarios energijos ir suvienijant pastangas, kad būtų sukurta atsparesnė energetikos sistema ir tikra energetikos sąjunga. Planą sudaro keturi ramsčiai.

2.2. Pirmasis ramstis yra energijos taupymas: papildant energijos suvartojimo sumažinimo 9 proc. tikslą, pasiūlytą Pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinyje, iki 2030 m. siekiama dar 5 proc. sumažinti energijos suvartojimą, didinant energijos vartojimo efektyvumą ⁽³⁾. Kalbant apie dujų suvartojimą, Pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinyje numatoma, kad iki 2030 m. bendras dujų suvartojimas būtų sumažintas 30 proc. Komisija paprašė teisėkūros institucijų įtraukti šį pasiūlymą į Pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinį prieš jį priimant. Kaip skubią trumpalaikę priemonę Komisija kartu su TEA pradės energijos taupymo kampaniją, orientuotą į individualius asmenų ir įmonių pasirinkimus, ir siūlo valstybėms narėms visapusiškai pasinaudoti turimomis priemonėmis, įskaitant intensyvesnį nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų (NEKSVP) įgyvendinimą ir atnaujinimą ⁽⁴⁾. EESRK pažymi, kad Taryba neseniai priėmė reglamentą, kuriame numatyta 2022–2023 m. žiemą bendrai sumažinti suvartojamą dujų kiekį 15 proc., palyginti su pastarųjų penkerių metų vidurkiu ⁽⁵⁾. Prie reglamento pridodamas komunikatas, kuriame pateikiami pasiūlymai, kaip jį įgyvendinti ⁽⁶⁾.

2.3. Pagal antrąjį ramsį siekiama iki šių metų pabaigos priklausomybę nuo rusiškų dujų sumažinti dviem trečdaliais, o iki 2027 m. – ją visai nutraukti pasinaudojant dujų importo diversifikacija, padidinus suskystintų gamtinių dujų (SGD) importą (+ 50 mlrd. m³) iš JAV, Egipto, Izraelio ir Užsachario Afrikos šalių, ir importą vamzdiniais iš kitų nei Rusija tiekėjų (+ 10 mlrd. m³). Be to, balandžio mėn. sukurta ES energijos pirkimo platforma sutelks paklausą, sudarys palankesnes sąlygas savanoriškam bendram pirkimui, optimizuos infrastruktūros naudojimą ir kurs ilgalaikes tarptautines partnerystes. ES bus didinama vietos gamtinių dujų gavyba; vidutinės trukmės laikotarpiu bus diegiamos tokios alternatyvos kaip biometanas ir vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių. Diversifikavimas taip pat apima branduolinį kurą, nes kai kurios valstybės narės šiuo metu yra priklausomos nuo Rusijos išteklių.

2.4. Pagal trečiąjį ramsį siūloma pakeisti iškastinį kurą ir paspartinti Europos perėjimą prie švarios energijos – visų pirma nuo 40 proc. iki 45 proc. padidinti Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvos 2030 m. tikslą. Daug dėmesio skiriama tokioms pagrindinėms technologijoms kaip saulės energija (tikslas iki 2025 m. įrengti daugiau kaip 320 GW (dvigubai daugiau nei įdiegtų pajėgumų 2022 m.) fotovoltinių įrenginių pajėgumų, o iki 2030 m. – 600 GW; ES saulės energijos strategija, nauja Europos stoginių saulės energijos įrenginių iniciatyva), vėjo energija (spartesnis leidimų išdavimas, pvz., pasitelkiant energijos gaminimui tinkamas vietas), spartesnis šilumos siurblių diegimas (per ateinančius penkerius metus padvigubinant diegimo tempą iki 10 mln. vienetų) ir elektrolizeriai. Teisėkūros institucijų prašoma suderinti nebiologinės kilmės degalų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių papildomus tikslus pagal Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvą (75 proc. pramonei, 5 proc. transportui), paspartinti vandenilio gamybą padvigubinant vandenilio slėnių skaičių, iki vasaros baigti vertinti bendriems Europos interesams svarbius projektus dėl H₂, kad iki 2030 m. būtų sukurta atitinkama infrastruktūra 20 mln. tonų H₂ gamybai, importui ir transportavimui ⁽⁷⁾. Turį būti užmegztos naujos partnerystės vandenilio srityje (su Viduržemio jūros regiono šalimis, Ukraina). Iki 2030 m. biometano gamyba padidinama iki 35 mlrd. m³. Esamų biodujų įrenginių pertvarkymui per šį laikotarpį reikės 37 mlrd. EUR investicijų. Siekdama skatinti elektrifikavimą ir H₂ naudojimą pramonėje, Komisija plėtos sutartis dėl anglies dioksido kainų skirtumo ir specialias Inovacijų fondo galimybes, skirtas „REPowerEU“, bei įsteigs ES saulės energijos pramonės aljansą. Taip pat daug dėmesio skiriama biomasei ir žemės ūkio bei miško liekanų panaudojimo galimybėms. Komisija ragina teisėkūros institucijas skubiai priimti dar nepriimtus pasiūlymus dėl alternatyviųjų degalų ir kitus su transportu susijusius dokumentus, kuriais remiamas žalioji judumas. 2023 m. planuojama priimti iniciatyvą dėl krovininio transporto žalinimo. Komisija atkreipia dėmesį į būtinybę paspartinti leidimų išdavimo procedūras, be kita ko, anksti taikant dar nepriimtus pasiūlymus.

⁽¹⁾ EESR nuomonė OL C 105, 2022 3 4, p. 11.

⁽²⁾ COM(2022) 230 final.

⁽³⁾ COM(2022) 222 final.

⁽⁴⁾ COM(2022) 240 final.

⁽⁵⁾ Tarybos dokumentas 11625/22.

⁽⁶⁾ COM(2022) 360 final.

⁽⁷⁾ COM(2022) 230 final, p. 7 ir SWD(2022), p. 26.

2.5. Paskutinis ramstis skirtas pažangiosioms investicijoms: papildant Pasirengimo įgyvendinti 55 proc. priemonių rinkinį nuo dabar iki 2027 m. reikės dar 210 mlrd. EUR. SGD ir dujotiekiu kitų tiekėjų tiekiamoms dujoms finansuoti iki 2030 m. reikia 10 mlrd. EUR. Iki 2030 m. į elektros tinklą reikės investuoti dar 29 mlrd. EUR. Siekdama padėti finansuoti šias investicijas, Komisija daugiausia dėmesio skiria ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos sertifikatų pardavimui aukcionuose, lėšoms, gaunamoms iš sanglaudos politikos, bendros žemės ūkio politikos, Europos infrastruktūros tinklų priemonių, programos „InvestEU“, Inovacijų fondo ir mokestinių priemonių.

2.6. Komisija pateikė reglamentą, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, taip pat Sprendimas (ES) 2015/1814, Direktyva 2003/87/EB ir Reglamentas (ES) 2021/1060, kad būtų sudarytos sąlygos naudotis priemone siekiant prisidėti prie plano „REPowerEU“ tikslų.

2.7. Apskritai pereinamuoju laikotarpiu gali tekti toliau naudoti naftą, kitą iškastinį kurą ir anglį. Tam tikras vaidmuo tenka ir branduolinei energijai.

3. Bendrosios pastabos

3.1. Prieš pradėdamas gilintis į plano „REPowerEU“ turinį, EESRK, kaip pilietinės visuomenės, kurią nepagrįstai palietė dabartinis staigus kainų augimas, atstovas, pabrėžia, kad daugelio problemų, kurias dabar reikia spręsti, būtų buvę galima išvengti arba bent jau turėti mažiau, jei priklausomybė nuo energijos importo būtų buvusi sumažinta, kaip pastaraisiais metais siūlė Komisija. EESRK primena, kad 2014 m. Europos energetinio saugumo strategijoje ir 2015 m. energetikos sąjungos strategijoje buvo konstatuota, kad ES tebėra pažeidžiama išorės sukrėtimams energetikos srityje ir raginta nacionalinio ir ES lygmens politikos formuotojus aiškiai pasakyti piliečiams, kokiais sprendimais galima sumažinti mūsų priklausomybę nuo tam tikrų kuro rūšių, energijos tiekėjų ir tiekimo maršrutų. Tačiau dauguma politikų ir didelė dalis mūsų visuomenės buvo apakinti pigių iškastinių išteklių pasiūlos ir nesinėmė jokių atsargumo priemonių. Tai, ką matome dabar, yra šio aplaidumo pasekmė. EESRK apgailestauja, kad turėjo kilti karas Ukrainoje ir po to sutrikti Rusijos energijos tiekimas, kad būtų atkreiptas dėmesys į šią bazinę energetikos saugumo problemą ir kad būtų aktyvuotos plane „REPowerEU“ pasiūlytos priemonės, kuriomis užtikrinamas nepriklausomumas nuo Rusijos energijos importo.

3.2. Dėl Rusijos įvykdytų žiaurumų Ukrainos žmonėms buvo įvestos sankcijos, susijusios su Rusijos naftos ir dujų importu, ir sumažėjo Rusijos energijos eksportas į kai kurias ES valstybes nares. Todėl būtina skubiai mažinti energijos importą iš Rusijos. EESRK visapusiškai remia visas iniciatyvas, kuriomis siekiama šio tikslo. Turi būti siekiama kuo greičiau, o geriausia – per artimiausius trejus metus, laipsniškai nutraukti visą energijos importą iš Rusijos.

3.3. Todėl EESRK iš principo visapusiškai remia planą „REPowerEU“. Jame nustatytas teisingas tikslas – kuo greičiau panaikinti Europos priklausomybę nuo Rusijos energijos importo, taip pat numatyti tinkami trumpalaikiai ir vidutinės trukmės veiksmai, kurie padės siekti šio tikslo.

3.4. Padėtis yra labai sudėtinga, ypač tarptautiniu požiūriu. Kol Europa importuoja dujas ir naftą iš Rusijos, ji prisideda prie Putino karinės agresijos. Europai reikia Rusijos dujų, kad jos pramonė veiktų ir būtų šildomi Europos gyventojų namai, o tai silpnina ES diplomatinę poziciją. Kol Rusija naudosis Europai tiekiamomis žaliavomis, kad galėtų manipuliuoti didmeninėmis dujų kainomis, Europos gyventojai ir pramonė kentės nuo aukštų kainų ir baiminsis rimtų ekonominių padarinių, jei Rusijos dujų tiekimas būtų visiškai nutrauktas. Taigi dabartinė situacija neigiamai veikia tiek kainas, tiek tiekimo saugumą, todėl ir verslas, ir vartotojai tampa įkaitais. Iš tiesų, kai kurios įmonės jau buvo priverstos apriboti arba nutraukti gamybą dėl aukštų energijos kainų, o tai neigiamai paveikė ir užimtumą. Be to, namų ūkiai dažnai susiduria su sunkumais apmokėti sąskaitas už energiją. Ši nevienareikšmiška padėtis taip pat kenkia ES demokratinei sistemai ir turi būti kuo greičiau sureguliuota.

3.5. Reikia kelti klausimą, ar planas „REPowerEU“ yra pakankamai plataus užmojo. Turint omenyje, kad pagrindinis tikslas – palaipsniui panaikinti priklausomybę nuo Rusijos dujų ir naftos importo ir pasiekti ES energetinę nepriklausomybę nuo Rusijos, iš esmės didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalį, gerinant energijos vartojimo efektyvumą ir alternatyvų importą, tačiau prireikus labai trumpam laikui pasitelkiant ir iškastinio kuro, mažo anglies dioksido pėdsako bei energijos gamybą iš anglių kaip pereinamojo laikotarpio sprendimus, reikia manyti, kad pastangos yra pakankamos. Tačiau reikia kelti klausimą: ar Europa, ypač valstybės narės, daro viską, ką gali, kad kuo greičiau nutrauktų rusiškų dujų tiekimą? Atsižvelgiant tik į planą „REPowerEU“ ir į tai, ką iki šiol žinome apie teisėkūros proceso rezultatus dėl Pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinio, kyla abejonių.

3.6. Yra tik dvi visiškai įtikinamos galimybės, kurios abi iš karto padėtų ilgainiui pakeisti gamtines dujas ir kurios visiškai atitinka strateginius Pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinio tikslus: dideliu mastu didinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą ir smarkiai mažinti paklausą.

3.7. Kadangi pagrindiniams vidutinės trukmės ir ilgalaikiams sprendimams parengti reikia daug lėšų ir laiko, EESRK pabrėžia priemonių, kurių galima imtis nedelsiant, pavyzdžiui, asmenų ir įmonių priimamų sprendimų, savanoriškų bendrų pirkimų per ES energijos pirkimo platformą, naujų partnerystių energetikos srityje su patikimais rėmėjais sudarymo, dujų saugojimo, rekomendacijų dėl ankstyvo greito leidimų išdavimo procedūrų taikymo, tinkamų vietų nustatymo ir didesnės biometanolio gamybos, svarbą. Teisėkūros institucijos galėtų nedelsdamos imtis veiksmų dėl Komisijos prašymo į Pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinį įtraukti atskiruose pasiūlymuose išdėstytus tikslus padidinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių kiekį nuo 40 proc. iki 45 proc., dar 5 proc. padidinti energijos vartojimo efektyvumą ir pagerinti pastatų energijos vartojimo efektyvumą, siekiant sutaupyti laiko. Teisėkūros institucijos taip pat galėtų atsižvelgti į prašymą greitai priimti atitinkamus pasiūlymus.

3.8. EESRK taip pat palankiai vertina neseniai priimtą Tarybos reglamentą dėl suderinto dujų vartojimo mažinimo 2022–2023 m. žiemą.

3.9. Atsižvelgdamas į ypatingą padėties skubumą, EESRK taip pat pritaria tam, kad plane „REPowerEU“ yra numatyta galimybė pereinamuoju laikotarpiu naudoti iškastinį ir mažo anglies dioksido pėdsako kurą bei anglis, tačiau šis laikotarpis turi būti kuo trumpesnis, kad šie išteklių nebūtų visiškai išnaudoti. EESRK taip pat palankiai vertina tai, kad branduolinės energijos klausimas iki šiol paliktas spręsti kiekvienai valstybei narei.

3.10. EESRK palankiai vertina Socialinio klimato fondo įsteigimą norint sušvelninti neigiamus socialinius ir ekonominius padarinius ir skirti lėšų valstybėms narėms siekiant paremti jų priemones, skirtas sumažinti socialinį poveikį finansiškai pažeidžiamiems namų ūkiams, labai mažoms įmonėms ir transporto naudotojams. Bet kartu EESRK pažymi, kad siūlomas Socialinio klimato fondo finansinis paketas nesuteiks pakankamai finansinės paramos, kad būtų galima atsakingai reaguoti į socialinį ir ekonominį poveikį, kuris atsiras siekiant klimato ir judumo tikslų. Todėl reikia atitinkamai didelio biudžeto. EESRK taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad valstybių narių gebėjimai pritraukti ir valdyti privačias lėšas skiriasi.

3.11. Valstybės narės taip pat turėtų remti piliečius, ypač finansiškai silpnus namų ūkius, tiek trumpuoju laikotarpiu, t. y. per ateinančias dvi žiemas, tiek ilguoju laikotarpiu.

3.12. Kalbant apie energijos taupymą, Komisija siekia nedelsiant 5 proc. sumažinti dujų (apie 13 mlrd. m³) ir naftos (apie 16 mln. megatonų) suvartojimą. Šis tikslas toli gražu nėra plataus užmojo ir neatitinka krizės, kurią sukėlė prieš Ukrainą vykdomas karas, masto. Vis dėlto, politinė realybė yra tokia, kad 2022 m. birželio 27 d. posėdžiavusi Energetikos taryba pritarė 2021 m. Komisijos pasiūlymui 9 proc. sumažinti vartojimo lygį, neatsižvelgdama į plane „REPowerEU“ pateiktą rekomendaciją įtraukti pasiūlymą į Pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinį.

3.13. Vokietijoje jau 2022 m. sausio–gegužės mėn. dujų suvartojimas buvo sumažintas beveik 15 proc.⁽⁸⁾, nors, remiantis rinkos tyrimais, namų ūkių vartotojai galėjo sutaupyti dar daugiau. Tai aiškiai rodo, kad padėtis ir noras (arba gebėjimas) veikti valstybėse narėse gali labai skirtis. Veikiausiai priemonės, kurios tam suteikia sąlygas, turi daugiausia galimybių pasiteisinti, kaip matyti iš 2022 m. liepos 26 d. priimto Tarybos reglamento dėl suderintų dujų paklausos mažinimo priemonių, kuriame taip pat tinkamai atsižvelgiama į pramonės poreikius.

3.14. Energetikos kampanijų metu turėtų būti ne tik raginama taupyti energiją, bet taikomos tiesioginio poveikio priemonės, pavyzdžiui, atvirkštiniai aukcionai, t. y. kai centrinė institucija – reguliavimo institucija arba sistemos operatorius – organizuoja konkursą pramoniniams vartotojams, kurie gali teikti pasiūlymus dėl savanoriško dujų tiekimo mažinimo, atsižvelgiant į konkrečias jų išlaidas. Tai padėtų pasiekti atitinkamą dujų saugyklų pripildymo lygį ir padidintų tikimybę, kad Rusijai nutraukus dujų tiekimą, ES žiemą nepatirs pernelyg didelio neigiamo socialinio ir ekonominio poveikio. EESRK atkreipia dėmesį į reagavimo į paklausą potencialą, kuris gali būti priemonė paklausai mažinti.

⁽⁸⁾ *Industrie spart Gas, Sparpotenzial bei Verbrauchern nicht gehoben* (handelsblatt.com).

3.15. Kalbant apie atsinaujinančiųjų išteklių energiją, atrodo, jog kol kas neatsižvelgta (bent jau 2022 m. birželio 27 d. posėdžiausioje Energetikos taryboje) į Komisijos nustatytą svarbiausią tikslą, kad atsinaujinančiųjų energijos išteklių lygis siektų 45 proc., o ne 40 proc., kaip siūlyta 2021 m., nepaisant Komisijos prašymo įtraukti jį į Pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinį. EESRK apgailėstauja, kad į šį prašymą neatsižvelgta, nes dėl to vėluojama pasiekti pageidaujamo pokyčio poveikį. Vis dėlto EESRK palankiai vertina 2022 m. gegužės mėn. pateiktą atskirą pasiūlymą paspartinti leidimų išdavimo procedūras atsinaujinančiųjų energijos išteklių projektams ir nustatyti tokiems projektams skirtas tinkamas vietas, kad būtų pašalinta pagrindinė kliūtis sparčiam atsinaujinančiųjų energijos išteklių, ypač saulės ir vėjo energijos projektų, vykdymui. Todėl EESRK taip pat palankiai vertina komunikate „Planas „REPowerEU“ pateiktą rekomendaciją nedelsiant įgyvendinti greitas leidimų išdavimo procedūras ir nustatyti tinkamas vietas, kol bus priimtas Komisijos pasiūlymas.

3.16. Norint pasiekti šiuos platesnio užmojo tikslus, daug technologinės įrangos reikia importuoti, nes ES nebeturi gamybos pajėgumų; pavyzdžiui, saulės baterijų plokštės daugiausia importuojamos iš Kinijos. Taigi išskatinė energija priklausau ne tik nuo importo, bet ir nuo reikalingos įrangos. EESRK ragina visus politinius sprendimus priimančius asmenis plačiu mastu skatinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrangos gamybos objektų plėtrą Europoje. ES saulės energijos pramonės aljansas galėtų būti laikomas pirmuoju žingsniu.

3.17. Tačiau norint padidinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalį ES energijos rūšių derinyje, reikia didelių investicijų. Vis dėlto viešųjų investicijų į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo technologijų mokslinius tyrimus ir plėtrą dalis ES yra mažesnė nei kitose stipriausios ekonomikos šalyse, o tai kelia pavojų ES konkurencingumui pagrindinių ateities technologijų srityje. EESRK pažymi, kad žaliajai pertvarkai ir tiekimo saugumui užtikrinti reikia pakankamai tinkamo atsinaujinančiųjų energijos išteklių derinio, kad būtų galima sėkmingai atlikti elektrifikavimą ir gaminti žaliąjį vandenilį, plėtoti energijos kaupimo technologijas ir visapusiškai išnaudoti skaitmenizacijos teikiamas galimybes, kad tokios koncepcijos kaip virtualiosios elektrinės, pagaliau taptų prieinamos. Todėl vis dar reikia daug investicijų į mokslinius tyrimus ir plėtrą.

3.18. Tokios sąvokos kaip pasigamintos energijos vartojimas, atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijos ir dalijimasis energija, kurios buvo plačiai pripažintos Švarios energijos dokumentų rinkinyje ir kurioms EESRK visada pritarė, yra svarbios didinant atsinaujinančiuosius energijos išteklius. Reikia patenkinti didžiulius investicijų poreikius. Gyventojai yra pasirengę investuoti į pasigamintos arba bendrijos energijos vartojimą, jei supranta, kad tai naudinga ir jiems patiems. Jie turėtų jaustis skatinami, o ne atgrasomi. Daugelyje valstybių narių gyventojai vis dar jaučiasi atgrasomi. Tai pripažįstama ES saulės energijos strategijoje, kuri pridedama prie plano „REPowerEU“, bet šiuo atžvilgiu atkartojama Antroji atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyva ir nenurodoma, kaip priversti valstybes nares pagaliau panaikinti atitinkamas kliūtis.

3.19. Prasminga apibrėžti, kad atsinaujinančiųjų išteklių energija ir saugojimas atitinka viršesnę viešąją interesą, tačiau tiesioginis poveikis lieka neaiškus. Skirstymo tinklas, jungiantis atitinkamus įrenginius su vartotojais, taip pat turi būti pripažintas viršesniu viešuoju interesu.

3.20. Net ir labai pagerinus energijos paklausos mažinimą (žr. 3.7–3.9 punktus) ir sustiprinus atsinaujinančiuosius energijos išteklius (žr. 3.10–3.12 punktus), akivaizdu, kad ES negalės pasiekti energetinės autarkijos nei trumpuoju, nei vidutinės trukmės laikotarpiu. Autarkija ilgainiui atrodo įmanoma, tačiau vis dar neatsakyta į klausimą, ar to norima, ar ne. Dėl blogos patirties, susijusios su priklausomybe nuo Rusijos, reikia gerai apgalvoto požiūrio, kaip rinktis šalis ir (arba) regionus, su kuriais ateityje bus palaikomi partnerystės santykiai. Nors dėl skubumo reikia greitai priimti sprendimus dėl SGD ir H₂ (iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių) importo, reikia vengti ilgalaikių įpareigojančių sprendimų, jei neatlikta išsami rizikos analizė. EESRK ragina Komisiją, prieš siūlant sudaryti energetikos partnerystes su nedemokratinėmis- ar politiškai nestabiliomis šalimis, parengti geopolitinę energijos importo strategiją ir atsižvelgti į neatidėliotinus klimato kaitos švelninimo ir energijos poreikius.

3.21. SGD daugeliui valstybių narių atrodo tinkamas sprendimas, tačiau dėl šių dujų CO₂ pėdsako jos yra pereinamoji technologija, o šis pereinamasis laikotarpis turi būti kuo trumpesnis. Per ateinančius 20 metų visa naujai pastatyta SGD infrastruktūra turi būti pašalinta arba pritaikyta H₂ iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių transportuoti ir paskirstyti. Tai turi būti pagrindinis principas, kuriuo turi būti vadovojamasi artimiausiais mėnesiais priimant visus investicinius sprendimus. Pasirengimas naudoti H₂ dažnai yra laikomas klasifikacijos kriterijumi, tačiau jo reikšmė labai neaiški. Kaip ir H₂ iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių apibrėžties atveju atitinkamame deleguotajame akte, Komisija turi apibrėžti pasirengimą naudoti H₂, kad investicijų saugumas būtų derinamas su aiškiu klimato srities tikslu. Atitinkamai turėtų būti iš dalies pakeista ir taksonomija.

3.22. Tai parodo, kad svarstant tvarius energijos rūšių derinius svarbu atsižvelgti į nacionalinius elgesio modelius ir nacionalinius požiūrius. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija savo plane „REPowerEU“ trumpai užsimena apie branduolinės energijos vaidmenį, turėdama omenyje, kad už šią galimybę atsako tik valstybės narės. EESRK remia didesnę ES turimų išteklių panaudojimą, įskaitant kaip prioritetą Komisijos siūlomą greitą ir plataus masto atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimo plėtrą. Įvairiapusės energijos gamybos galimybės padeda užtikrinti energijos tiekimo saugumą. Todėl reikėtų naudoti ne tik vėjo ir saulės energiją, bet ir įvairius mažo anglies dioksido pėdsako energijos išteklius, kurie derėtų su nauja energetikos sistema, visų pirma pagrįsta kintančiais Europos energijos ištekliais.

3.23. Pagal pažangių investicijų ramstį nustatomi tinkami prioritetai. Tačiau EESRK pakartoja, kad taikant tinkamą požiūrį anglies dioksido neišskirianti, decentralizuota ir skaitmeninė energijos tiekimo struktūra gali turėti didžiulį teigiamą poveikį darbo vietoms ir regionų ekonomikai (žr. TEN/660). Per šią krizę Europos Sąjungai reikia bendro požiūrio į energetiką, kuriuo vadovaujantis konkrečios su energetika ir klimatu susijusios temos būtų derinamos su socialinės ir regioninės sanglaudos politikos tikslais. Į šį aspektą visiškai neatsižvelgta Saulės energijos strategijoje, kurią Komisija pateikė kartu su planu „REPowerEU“.

3.24. Komisija pagrįstai nurodo, kad viešosios investicijos gali ir turi paskatinti privačias lėšas. Tačiau plane „REPowerEU“ neaptariamas atitinkamų viešųjų lėšų refinansavimas. Vienas iš būdų tai įgyvendinti būtų panaikinti subsidijas iškastiniams ištekliais; kitas būdas – apmokestinti didžiulį nenumatytą pelną, kurį visų pirma didžiosioms naftos bendrovės gauna dėl kilusios gilos naftos ir dujų krizės. EESRK siūlo šį pelną nuskaičiuoti taikant mokesčius ir skirti kaip finansinę kompensaciją energijos vartotojams, pavyzdžiui, finansiškai silpnesniems namų ūkiams arba intensyviai energiją vartojančioms įmonėms, ir naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybai plėtoti bei reikiamai tinklo infrastruktūrai kurti, ypač atsižvelgiant į tai, kad kai kuriose valstybėse narėse apie tai jau diskutuojama arba tai įgyvendinama. EESRK laikosi nuomonės, kad siekiant neatgrasyti energetikos bendrovių investuoti į mažo anglies dioksido pėdsako sprendimus, toks apmokestinimas turėtų būti apibrėžtas labai atidžiai. EESRK ragina Komisiją nedelsiant pasiūlyti atitinkamas priemones.

3.25. Atsižvelgdamas į tikėtiną sprendimų, pritaikytų prie vietos sąlygų, skatinimo naudą, EESRK visiškai pritaria Komisijos pasiūlymui pasinaudoti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais bei Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone, siekiant padėti įgyvendinti planą „REPowerEU“.

3.26. Planą, kuriam bet kuriuo atveju reikės daug lėšų, bus labai sudėtinga finansuoti pagal dabartinę finansinę programą. Todėl EESRK pabrėžia, kad svarbu nustatyti subalansuoto biudžeto taisyklę investicijoms į socialinę ir ekologinę mūsų visuomenės elgseną⁽⁹⁾.

4. Konkrečios pastabos

4.1. Biometanas gali būti svarbus mažinant ir (arba) panaikinant Europos priklausomybę nuo rusiškų dujų. Tačiau norint jį gaminti, taip pat stengiantis išvengti nesuderinamumo su biologine įvairove, visų pirma reikėtų modernizuoti esamus biodujų įrenginius. Šiuo metu biodujų įrenginiai dažnai naudojami tik elektros energijai gaminti bazinės apkrovos diapazone, t. y. visą parą. Gaunama šiluma naudojama retai. Tokios koncepcijos yra neveiksmingos. Gautos biodujos turėtų būti apdorojamos ir tiesiogiai tiekiamos į dujų tinklą arba naudojamos šilumos tiekimui vietinėse kogeneracinėse jėgainėse. Mažesnės dujų saugyklos galėtų padėti gaminti elektros energiją, kai trūksta vėjo ar saulės energijos. Būtina investuoti į esamų sistemų modifikavimą. Komunikate minimos atitinkamos paskatos, tačiau trūksta išsamių informacijos, kurią reikėtų nedelsiant pateikti.

4.2. Kaip nurodyta 3.14 punkte, SGD turės atlikti tam tikrą vaidmenį trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu. Plane „REPowerEU“ numatyti vertinimai ir planavimas, savanoriški bendri pirkimai ir geresnis koordinavimas. Tuo tarpu atskiros valstybės narės jau dabar vykdo su tuo susijusią veiklą. Reikalingas Europos solidarumas, o Komisija turi užtikrinti, kad nė viena valstybė narė neprieštarautų kitų valstybių narių interesams, kaip numatyta Dujų tiekimo saugumo reglamente (ES) 2017/1938.

4.3. Dujų tiekimo saugumo reglamente taip pat numatyta išsami Europos solidarumo tvarka susidarius ekstremaliajai dujų situacijai. Nors neseniai priimtas Tarybos reglamentas dėl suderintų dujų paklausos mažinimo priemonių ir prie jo pridėtas komunikatas „Sutaupyta dujos – saugu žiemą“ yra žingsnis tinkama linkme siekiant pagerinti pasirengimą krizėms, EESRK norėtų, kad būtų sukurta bendresnė krizių valdymo sistema, kuri padėtų įveikti tokio masto krizę, kokią dėl karo Ukrainoje šiuo metu patiria ES.

⁽⁹⁾ EEESR nuomonė OL C 105, 2022 3 4, p. 11.

4.4. Elektros energijos pavertimas šiluma ir šilumos siurbLIAI, taip pat ir centralizuoto šilumos tiekimo srityje, atrodo, yra perspektyviausias būdas pakeisti gamtines dujas šildymo sektoriuje. Tačiau yra daug kliūčių (pradedant reikalingais kvalifikuotais darbuotojais ir baigiant socialiniais klausimais, ypač rajonuose, kuriuose yra daug nuomininkų). Komunikate į šiuos aspektus neatsižvelgiama. Reikia išsamesnio ir kritiškesnio požiūrio, įtraukiant pilietinę visuomenę.

4.5. Didžiulis energijos kainų padidėjimas atskleidė silpnąsias energijos rinkos puses. Pati Komisijos pirmininkė Ursula von der Leyen pareiškė, kad dabartinė elektros energijos rinkos sistema neveikia ir kad ją būtina reformuoti. Reikia kelti esminius klausimus apie energetikos ateitį, užtikrinant aplinkai nekenksmingą, įperkama ir patikimą energijos tiekimą ir teisę naudotis energijos ištekliais. Projektas ir jo reguliavimas turi būti pritaikytas prie pasikeitusios padėties, susijusios su vyraujančia atsinaujinančiųjų išteklių energija, ir turi būti sudarytos būtinos sąlygos atskiriems dalyviams bei sustiprinta tinkama vartotojų apsauga. EESRK palankiai vertina Komisijos ketinimą išnagrinėti elektros energijos rinkos struktūros optimizavimo galimybes ir tvirtai remia rinkos vertinimus, kuriuos atliekant analizuojama visų galimų energijos rinkos dalyvių elgsena ir energijos rinkos struktūra. Bet kuriuo atveju EESRK pabrėžia, kad prieš teikiant bet kokius pasiūlymus svarbu atlikti išsamų poveikio vertinimą. Jis atkreipia dėmesį į tai, kad reikia skubiai spręsti didelių elektros energijos kainų, įskaitant elektros energijos ir dujų kainų susiejimą, problemą, kuri daro neigiamą poveikį valstybių narių ekonomikai.

4.6. Be to, EESRK pabrėžia, kad vis labiau būtina sistemingai prognozuoti didėjančių energijos poreikį pagal sritis ir energijos rūšis, atsižvelgiant į energijos rūšių transformaciją, taip pat konceptualiai planuoti būsimos energetikos sistemos struktūrą, kad būtų užtikrintas tinkamas investicijų paskirstymas ir tiekimo saugumas. Komisija turėtų parengti atitinkamą apžvalgą ir ją paskelbti plačiai visuomenei, nes visuomenėje dažnai trūksta aiškumo dėl to, kokiu mastu Europa gali apsirūpinti energija.

Briuselis, 2022 m. rugsėjo 21 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Christa SCHWENG*
